

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATSSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

Katkaistu 114
Uudistuksia 26
Uusia 51

HE JA ME

New Yorkista tiedotetaan, että kolmisenkymmentä edustajaa ja naisvierailijaa on lähtenyt matkalle Eurooppaan. Matkan päämääränä on Ceneve, jossa kokoontuu kesäkuun alkupäivinä kansainvälinen Naisten Kongressi.

Kaksikymmentä kuusi eri maata lähettää edustajansa tähän kongressiin.

Nyt on suffragettinaiset kovassa touhussa, kuten uutisista näkee. "Naisasian" puolesta taistelevat he innokkaasti.

Sosialistinaiset eivät ole näistä hommista tietäkseenkään. Työläisnaiset tietävät että suffragettien suurimpina pyyteinä on virkapaikkojen tavoittelu yläluokan naisille. Se on hyvin nähty, miten vähän heidän ehtunsa lyövät yhteen työläisnaisten etujen kanssa. Siksi ei meikälaisten kannata suuresti innostua heidän hommiinsa. Jos työläisnaisilla on ymmärrystä taistella omien etujensa puolesta, voi sen tehdä yhdistymällä miesten rinnalle poliittisiin ja taloudellisiin järjestöihin sekä kannattamalla innokkaasti osuustoimintaliikettä. Me emme tarvitse mitään erikoisia naisten kongressia ajamaan etujamme. Mutta onhan se hyvä, että yläluokan naisillakin on jotain hommaa, on joitakin "jaloja" tehtäviä. Sillä heidän sitten kannattaa kerskua ja ylpeillä, että hekin muka touhuavat jotain.

Näillä naisten etuja ajavilla rouvasihmisillä ei koskaan ole ollut tarkoituksena työläisnaisten aseman parantaminen. Niin pian kun tulee kysymykseen, vaikkapa vain palvelusväen "pikkaimmisten" palkkylennys, kauhtuvat he vallan hirveästi. Pitävät pieniäkin parannuksia tarpeettomina, jos niistä on etua työtätekeville naisille. Niinpä onkin paras, että kuljemme edelleenkin omassa leirissämme ja touhuamme omalla tahollamme. Nyt kun suffragetit pitävät Euroopassa kansainvälisiä porvarinaisten kokouksia, pitäkäämme me täällä omia kokouksiamme. Keskustelkäämme siellä "missä kaksi tai kolme kokoon tulee" työläisnaisten aseman parantamisesta. Tämän maan työläisnaiset useilla eri aloilla ovat vielä niin järjestymättömiä ja luokkietäisiä, että heidän tulisi

kaikinmokomin ajatella asemaansa.

Etenkin palvelusnaiset ovat vielä melki henkiorjan asemassa verrattuna muihin työläisiin.

Kaikki naiset, olkoon sitten millä ammattialalla tahansa, liitytkää yhteen! Palvelusnaisille tämä huuto kuulukoon kaikkein ensimmäiseksi. Sillä suurin osa maan työläisnaisista on perhepalvelijoina, joskin sodan ajalla siirtyi paljon naisia muille työaloille.

Niin — jos nyt suffragetit taistelevat "naisen oikeuksista" taistelemme me työläisnaisten aseman parantamiseksi kaikkialla. Ja sen me voimme tehdä, kuten sanoin, yhdistymällä miestoverien kanssa sosialistisiin järjestöihin.

Se tunnustus näille naisasian ajajille annettakoon, että he ovat tehneet paljon työtä ja saavuttaneet jo hyviä tuloksia taistelessaan naisten äänioikeuden puolesta kaikissa maissa. Mutta, työläisnaiset, ei siitä äänioikeuden saavuttamisesta ole meille vähintäkään hyötyä, jos emme osaa äänioikeuttamme oikein käyttää. Päinvastoin! Kuljemme vain tiedottomana äänestyskarjana porvaripolitiikoitsijojlla ja ajamme heidän etujaan. Näin ei saa olla asiat. Meidän on käytettävä äänemme omaksi hyväksemme. Sosialistipuolueen listalle on äänemme merkittävä ja sosialistisia virkailijoita äänestettävä, kun vain siihen meillä on tilaisuus.

KEVÄT

Miten ihana onkaan kevät! Suuri luonto vapautuu sarron kahleista, talven kahleista.

Ensimmäinen kevätpäivä on kuin valonkipinä merikapteenin kaukoputkesta nähtynä myrskyisen merimatkan perästä.

Kuinka suurta, ihanaa onkaan kevään valta. Luonto pukeutuu juhlapukuun, linnut laulun virittävät, keväiset purot lirittävät... Päivien peittävä taivas muuttuu niin kirkkaaksi, loistavaksi. Polttavat auringonsäteet suutelevat luontoemom poskia. Kaikkialla ilmenee virkeyttä, elämää. Kaikkea näkee, että talven valta on voitettu, kahleet katkaistu... Suurta, suurta ja ylevää on kevät!

Loiten käyvät toiset kevätkisoihin, nauttivat luonnon suloisuudesta. Kilvoitellen he kiittävät kevään kauneutta. He onnelliset käyvät hienoissa kevätpukimissa, nauttivat kaikista luon antimista, juopuvat elämän ilosta. Eivät tiedä mitään ankarista ponnistuksista, ei hien ja tuskan, ei kynnelien valumisesta. Eivät kuule epätoivon huudatuksia nälkään näntyvien rintoista.

He vain nauttivat... vain nauttivat.

Runoilijat laulavat heille suloisia säkeitä ihmiselämän ihanaista hetkistä, onnellisten kotien kauneudesta, naisen lempeästä... He laulavat uskoa, unelmia, ihannutta, lämpöä, päivänpaistetta... Mutta kenelle?

Mutamille harvoille, valituille... riihtäjä luokalle. Heille on maailma ihana, kaunis, suuri koti.

Heillä on tilaisuus nauttia kaikista. Riennokkuneissa voivat rientää ihailemaan pilviä piirtäviä lumiharjanteita, laskeutua jälleen laaksoon nauttimaan tyyneistä rauhasta. Voivat etsiä ihanaa nütyn kukkasia ja sammuttia janonsa salojärvien kristalli kirkkaalla vedellä.

Koko suuri, ihana luonto on heidän hallussaan, vain heidän! Heille kuuluu metsät, järvet joet. Niiden lehdossa ja siimeksissä he leikkivät elämää...

Kaikki maailman tiede ja taide temppelit aukenevat heille. Niissä he katselevat huolettomina ihailevat ihmisneron tuotteita, niiden ylevyyttä ja kauneutta. Suurten salien monivärisissä loistossa ihailevat silkkipukuisten keijukaisten tanssia, viinin ja samppanjan hurmatessa vannot valoja ihanalle isänmaalle... Näin nämä rikkaat ja onnelliset... Sellainen on heidän kevänsä.

Mutta toiset ihmislapset eivät ole yhtä onnellisia. Vaikka keivät suo sulonsa luontoon, valaise päivän, ei se valosta köyhän kammiota. Tehdas, jossa viinkuvat ja tärisyvät remmit ja rataat, ei valkene keväisistä päivän säteistä. Me näemme näiden toisten ihmisten kulkevan kuni haamuina alas kaivantojen pimeyteen, missä ei milloinkaan yksikään auringon säde valaise raatavan orjan pimeää, pitkää päivää. Heidän täytyy mennä sinne. Vaimot, lapset ovat puutteessa, nälässä, tahtovat leipää, leipää... Niinkuin vangit rautaisien kallerien taakse ovat nämä orjat kytketyt. Elämän neste imetty pois heidän olennostaan...

Kevätpäivien sarastukset eivät voi herättää ilon tunnetta näiden raatajien sydämissä, näissä köyhissä elämänhuolien painamissa ihmisissä. Jossakin haaveilevissa luonteissa kevään ihannudet joskus saavat vastakäykä hetkeksi... Miljoonien kärsivien orjien tuskat eivät huojennu muulla, kuin järjestelmän täydellisellä muuttamisella. Järjestelmän muuttamisella niin, että kaikki tulevat saamaan ihmisioikeutensa ja täyden osansa elämästä.

Luonnon taistelu ja voitto — kevään voitto — voi meitä köyhiä ainoastaan innostaa taistelussa sortoa ja vääryyttä vastaan, innostaa katkaisemaan vuosisatoja kannetut kahleemme.

Kun me huomaamme tehtävämme tärkeyden ja tunnemme suuren joukkovoimamme, on meillä aina lähempänä voitto. On myös lähempänä se kauan toivottu köyhien kevät! — H.

KUOLEMATTOMUDESTA

(A. Lipschutzin mukaan.)

Kokemus osoittaa, että ihmisen ja eläimen elämän pituus on rajoitettu. Siitä huolimatta, vaikka ihminen tai eläin ei koskaan olisi sairas, tavoittaa lopulta jotakapauksessa kuolema. Kuolema tässä tapauksessa sanotaan johtuvan "vanhuuden heikkoudesta". Kuolema on silloin n. s. luonnollinen kuolema.

Mitä on kuolema? Kuolemasta voi puhua ainoastaan elämän vastakohtana. Ainoastaan mikä elää, voi kuolla.

Elämä on käsityksemme mukaan sarja kemiallisia ilmiöitä, pikku osissa, "soluissa", joista kukin elävä olento on muodostunut.

Elämä on elävän aineen aineenvaihtoa.

Kuolema on elämän vastakohta. Solu on "kuollut", kun alituisesti tapahtuva aineenvaihto on taunoutunut. Kun solun aineenvaihto on häiriintynyt tai muuttunut, että aineenvaihtoon pysähtymisen on seurauksena, niin solu on "kuolemassa".

On varoitava muuata erehdyistä. On sellaistaakin elämän pysähtymistä, mikä ei ole samaa, kun kuole-

ma. Jos jotakuta solua — esim. yhdestä solusta muodostunutta alku-eläintä — alkohoolilla myrkytetään, niin lakkaa solu pian liikkumasta. Se on "kuin kuollut". Mutta jos poistetaan alkoholi siitä vesipisarasta, missä alkueläin on, alkaa tämä elää eloisasti, kun ennenkin. Solu ei kuollut vaan alkoholi oli suunnannut aineenvaihdon toisenlaiseksi, että näkyvät elonmerkit olivat taunoutuneet.

Solu voi palata säännölliseen olotilaansa niin pian, kun vahingollista myrkyä on poistettu.

Kuollutta solua, tai kuollutta soluyhteiskuntaa sanomme ruumiiksi. Sitä missä solut ovat kuolleet, on ruumiis kuollut. On kysymys siitä, onko elimistöjen valtakunnassa kuolemattomuutta, tai yleisemmin sanoen, onko elävä aine sellaisenaan kuolevalta tai kuolematonta. Onko solun elämä aina ehdottomasti päättyvä kuolleen ruumiin elottomaan olotilaan?

Kolmisenkymmentä vuotta sitten on biologian tutkija Weisman esittänyt sen kannan, että yksisoluiset alku-eläimet ovat kuolemattomia silinä merkityksessä, että kuolema ehdottomasti ei kuulu niiden elämänsä kuolleen, vaan että suotuisissa oloissa yksisoluisen elämä voi jatkua ilman, että ollo kuolee.

Seuratkammepa nyt sellaisen yksisoluisen elämän elämää.

Yksisoluisen Amaban tai muun samanlaatuksen elämän suvun jatkaminen tapahtuu siten, että elö määrätynä elämänsä jakautuu kahtia. Kahdeksi samanlaiseksi puoliskoksi eli "tytärsoluksi".

Tytärsolut kasvavat. Kun ne ovat tulleet niin suuriksi, kun "äitisolu" oli, ne taas uudelleen jakautuvat. Ja niin yhä edelleen.

Missään ei ole tilaa kuolemalle, ellei pikkueliötä mitään ulkoinen vaurio kohtaa. Siten ovat yksisoluiset elöt kuolemattomia.

Mutta nyt on otettava vielä huomioon seikka, joka tekee kysymyksen yksisoluisen elöitten kuolemattomuudesta mutkikkaammaksi.

Jos yksisoluiset todella ovat kuolemattomia, silloin ei saa niiden elämänsä kuollessa — sehän oli edellytyksenä — tulla milloinkaan kuolleen ruumiin kehityksastetta.

Äitisolu on jakautunut tytärsoluun ja niin aina edelleen äärettömiin. Niin on oleva, jos edellämäinittu teoria yksisoluisen elöitten kuolemattomuudesta pitää paikkansa.

Mutta tämä asia, kun yksisoluisen elämää tarkemmin tarkatilla, ei ollut aivan näin. Ranskalainen oppinut, Manpas, 1880 luvun lopulla, innokkaasti tutki yksisoluisen elöitten elämää. Hän havaitsi, että yksisoluisen jakautumiskyky ei ole rajaton, kuten Weisman on arvellut. Manpas sanoo, että yksisoluisen elöitten sukupolvi sukupolvelta yhä pienenee. Eliöt menettävät väräh-dyskarvansa, joitten avulla ne liikkuvat. Samalla tapahtuu niissä muitakin muutoksia. Solut, sanoo Manpas, "vanhenevat" ja lopulta kuolevat.

Manpas'in mukaan eivät siis yksisoluiset ole kuolemattomia. Hän tuli siihen johtopäätökseen, että kuolema on ehdoton loppukohta elämälle. Manpas'in käsityksen mukaan tekee kuolema työtä kaikkialla elävien olentojen keskuudessa. Manpas sai mielihyvyyden kannattamasta eläintieteen tutkijain Richard Hertvigin ja Calkinsin teoksista. Amerikalaisen Calkinsin teokset johtivat samaan tulokseen kuin Manpasin. Nimittäin, että senjälkeen kun on määrätty määrä jakautumisia, noin 100—200, yksisoluisen elämässä, seuraa ajan-kohta, jolloin ne, sellisten muutosten ilmentyä, kuolevat. Calkins nimittää tällaista: yksisoluisen kehityksen rappaantumiseksi.

Taas jälkepäin, joku vuosi sitten.